

Nalézací soud správně shledal přitěžujícím, že nedbalostí obžalovaného byl umožněn útěk obou trestanců, a polehčujícím dosavadní zachovalost obžalovaného. Dalších polehčujících okolností tu není a odvolání proto neprávem se dovolává použití mimořádného práva zmírňovacího dle § 125. v. tr. z. Trest obžalovanému nalézacím soudem určený odpovídá jeho vině.

Poněvadž pak také důvody, ze kterých nalézací soud nepřiznal obžalovanému dobrodiní podmíněného odsouzení, jsou přílehlavé a dle nich není naděje, ež by se obžalovaný i bez výkonu trestu polepšil, zamítnul Nejvyšší vojenský soud odvolání v obou směrech jako neodůvodněné (§ 354. v. tr. ř.).

(Rozhodnutí Nejvyššího vojenského soudu ze dne 13. února 1923-P 1127/22.)

Vybírání kulturních příspěvků římsko-katolické náboženské obce v Bratislavě.

(Z kruhů právnických.)

Organisace bratislavské římsko-katolické autonomní obce náboženské jest upravena organizačním statutem, ve kterém se usneslo valné shromáždění zastupitelstva náboženské obce dne 25. března 1890 a jenž byl schválen dne 9. května 1890, čís. 2648 arcibiskupem Ostřihomským a dne 14. listopadu 1890, čís. 51.420 uherským ministrem kultu a vyučování s výhradou, že každé změny této organisace nebo zřízení nových statutů může se státi jen se svolením ostřihomského ordinariátu a ministerstva kultu a vyučování a že nejvyšší patronátní a dozorcí právo uherského krále a kontrolní právo uherské vlády musí býti neztenčeně zachováno a nesmí býti tímto organizačním statutem v žádném směru dotčeno.

Podle tohoto organizačního statutu tvoří bratislavskou římsko-katolickou náboženskou obec všichni římsko-katoličtí v š í í c í v B r a t i s l a v ě b y d l í c í (§ 1. a 5.), tedy i katolíci římsští, kteří se ze zemí historických do Bratislavě přestěhovali a zde mají řádné bydliště. Dle § 2. jest náboženská obec autonomní; na základě této samosprávy vykonává volně a samostatně v mezích státních a církevních zákonů patronátní práva, jedná volně a samostatně ve všech záležitostech náboženské obce se dotýkajících a s ní souvisejících nebo z ní plynoucích, činí usnesení a usnáší se o statutech, provádí nebo dává prováděti svoje usnesení a statuty, volí svoje úřednictvo, nakládá se jměním náboženské obce, stanoví potřeby plynoucí ze samosprávy a vedení obce, pečuje o jejich úhradu, rozvrhuje kultovní příspěvky a vybírá je, posléze dle § 3. dohlíží na

všechny církevní, jejímu dozoru a péči svěřené vyučovací a dobročinné ústavy, podporuje je a chrání.

Dle § 6. a 7. každý člen obce náboženské, t. j. každý římskokatolický obyvatel obce náboženské má v mezích stanov podíl ve výhodách obce, ale jest povinen platiti kultovní příspěvek, který na něho byl pro účely kultu a vyučování i jiné účely rozvržen. — Kultovní příspěvky slouží k úhradě potřeb, stanovených valným shromážděním obce. Podkladem pro vyměření příspěvku jest procentuelní přírážka ke všem přímým daním, jež dotyčný v Bratislavě platí.

Náboženská obec jest zastoupena zastupitelstvem, které jménem náboženské obce vykonává samosprávu. § 10.

Členové zastupitelstva jsou: § 11.

a) volení (120 na 10 let, ale po 5 letech jedna polovina vždy vystupuje);

b) dva členové bratislavské kolegiální kapitoly;

c) stálí; totiž:

1. patronátní faráři (administrátoři),

2. farář u Sv. Trojice,

3. ředitel nebo vedoucí vrchní učitel národních škol, obcí náboženskou vydržovaných,

4. funkcionáři náboženské obce, totiž fiškál, technický poradce, pokladník a otcové chudých jednotlivých kostelů náboženské obce.

Zastupitelstvo koná shromáždění a vykonává dle § 41. patronátní práva a s tím spojené povinnosti, opatruje věci národního školství se týkající, důchody plynoucí z přírážek školních a kultovních a posléze hřbitovy.

Zejména pak dle lit. r) stanoví rozpočty, určuje, jak uhraditi roční spotřebu, dle lit. s) rozvrhuje kultovní příspěvek a určuje, jak má býti vybírán, dle lit. t) přezkoumává roční účty.

Dle § 42. mohou strany proti usnesení valného shromáždění v konkrétních věcech, jež se jich přímo dotýkají, do 15 dní od doručení podati stížnost ordinariátu u předsedy obce náboženské.

Výkonným orgánem zastupitelstva a správním orgánem jest patronátní výbor (§ 54.), který se skládá:

a) ze 36 členů volených valným shromážděním na 5 let,

b) ze 2 zástupců kapitoly,

c) patronátních farářů (administrátorů), faráře u Sv. Trojice, ředitele škol národních,

d) všech úředníků v § 37. jmenovaných.

Patronátní výbor dle § 58., lit. q) sestavuje návrh rozpočtu a předkládá jej valnému shromáždění ke schválení, dle lit. r) pak zkouší výroční účty. Proti jeho usnesením v konkrétních věcech učiněných, mohou dle § 59. dotčené strany u předsedy patronátního výboru podati do 15 dní stížnost k valnému shromáždění; stížnost má účinek odkladný.

Ve smyslu § 41. lit. s) organizačního statutu valné shromáždění náboženské obce vydalo ve schůzi dne 26. listopadu 1922 o vyrubení, držení v patrnosti a vybírání církevních příspěvků zvláštní úpravu (regulativ), jež byla po 15 dní dle § 17. organizačního statutu vyhláškou v předsíních kostelů na dveřích nebo v předsíni patronátní kanceláře, po případě jinakým vhodným způsobem, v daném případě tiskem, vyhlášena a dne 24. ledne 1923 ai 146 apoštolským administrátorem v Praze potvrzena. Regulativ tento upravuje vyměřování kultovních příspěvků takto:

Patronátní výbor zvolil referenty, kteří mají ustaviti seznam poplatníků, vyšetřiti jejich důchod a jmění a vyznačiti příspěvek kultovní, na ně vypadající. Valné shromáždění pak zvolilo ze svých členů na 5 let vyměřovací komisi — daň vyrubující komisiu. Předseda této komise dal návrhy berním referentem vypracované v kanceláři patronátního úřadu po 14 dní veřejně vyložití, určil, kde a kdy bude vyměřovací komise zasedati a vyhlásil to ve smyslu organizačního statutu, t. j. patrně dle § 17. Vyhláška musí obsahovati sdělení:

a) kde a po jakou dobu jsou berní návrhy vyloženy a do které lhůty možno u předsedy komise podati písemné námitky,

b) které vyměřovací komise jsou zřízeny, kde a kdy budou projednávati berní návrhy a v jakém pořadí,

c) že každý poplatník jest oprávněn ku projednávání své věci osobně se dostaviti a námitky osobně přednésti, kontumační návrh, pro případ, že nepřijde, není stanoven.

Vyměřovací komise, vyslechnuvši referenta a prozkoumavši námitky věrně dle § 4. usnesení o příspěvku a sdělí svoje usnesení nepřítomným poplatníkům otevřenou dopisnicí, ale církevní obec není zodpovědna za přesné doručení.

Když komise vyměření příspěvku skončila, budou usnesení její v patronátní kanceláři na 14 dní k veřejnému nahlédnutí vyloženy a o tom řádná vyhláška učiněna s poznámkou, že případné rekursy možno podati v této lhůtě, t. j. lhůtě 14denní u předsedy komise patronátního výboru, který rozhodne a rozhodnutí straně doručí. Proti rozhodnutí patronátního výboru možno podati rekurs

do 14 dní od doručení k valnému shromáždění, jež rozhodne s konečnou platností.

Vyložené usnesení komise vyměřovací, resp. rozhodnutí patronátního výboru, proti nimž nebyl podán do 14 dní rekurs, mají se pokládati za právoplatné.

Třebas že jsou možny případy, aby vyložení nějakého předpisu dávkového po určitou dobu bylo pokládáno za doručení individuelní, což přece řádné řízení správné vyžaduje, aby předpis dávky byl poplatníkovi individuelně sdělen a aby mu zároveň byl sdělen i základ vyměřovací, aby se mohl brániti. Pouhé sdělení, že se mu vyměřila dávka 50 Kč (aniž bylo také blíže uvedeno z čeho atd.) odporuje moderním zásadám řízení berního.

14denní lhůta rekursní odporuje obvyklé lhůtě v uherském právu dle čl. XX. 1901 stanovené a lhůta § 5. stanovená jest přímo v odporu s § 9., odst. 11. org. statutu, jest tedy změnou statutu a přece to může přijíti k místu jen za těžkých náležitostí a se souhlasem ordinariátu a vlády. § 45. odst. 3. 424. Příspěvek se vyměřuje dle § 7. za tři leta. Tento předpis jest nezákonný. Příspěvek možno vyměřiti vždy jen na jeden rok proto, že rozpočet sestavuje se rovněž za jeden rok, potřeba může býti každý rok různá a tedy i příspěvek různý, který možno vyměřiti, není možno vyměřiti najednou příspěvek za léta 1922—1924, nýbrž za každý rok zvláště, na základě řádně zřízeného rozpočtu vzhledem k deficitu ten který rok se objevujícímu.

§ 7. dovoluje, aby byl příspěvek během 3 let snížen, jestliže v důchodu nebo majetku nastaly podstatné změny. Rekursní lhůta 14 dní k valnému shromáždění opět odporuje § 59. organizačního statutu.

§ 8. ustanovuje, že příspěvek roční jest splatný ve 4 lhůtách anticipando. Ustanovení to odporuje předpisu, že rekurs má účinek suspensivní a že dávka jest splatna teprve, když výměr nabyl právní moci.

Příspěvek se vyměřuje teprve koncem roku 1923, nabude právní moci snad až začátkem roku 1924, ale poplatník bude museti dle § 8. platiti úroky z prodlení již za dávku z roku 1922 a 1923.

§ 9. odstupňuje příspěvky dle důchodu, ale jest zajímavo, že text stupnice německý se od slovenského a maďarského odchyluje, takže jest nejasno, co platí.

Dle textu německého počíná stupnice b) 1001 Kč, kdežto ve slovenském a maďarském 1010 korun, d) 30.000 Kč, kdežto ve slovenském a maďarském 30.100 korun.

Přehled v § 9. uvedený není správně počítán, ježto ke stupnici a) není v něm přihlíženo.

Rovněž § 10., dle něhož základem vyměření příspěvku jest důchod, odporuje § 7. org. statutu, dle něhož podkladem pro vyměření příspěvku mají býti všechny daně (přímé), příslušníku obce v Bratislavě předepsané. Věc se měla provést tak, že náboženská obec měla zřídit pro každý rok zvláště rozpočet a zjistiti deficit. Deficit ten možno dle statutu uhradit jen tak, že se vyšetří, jaká částka jest členům obce na všech přímých daních v Bratislavě předepsána a kolik % z této částky jest třeba, aby deficit obce byl uhrazen. Toto % tvoří pak kvotovní příspěvek každého člena obce a vyměřuje se ze všech jeho přímých daní.

Jde tedy o řízení, které se provádí, ukáže-li se deficit ve všech samosprávných korporacích a které také org. statut má na mysli. Postup v regulativu stanovený odporuje statutu a jest tedy nepřipustný; ale i nad to odporuje běžným zásadám řízení. Poněvadž totiž dle § 10. nebude asi důchod poplatníkův pro účely stanoven, určuje komise sama důchod ten, ale zásada audiatur et cetera pars žádá, aby poplatníkovi byla dána možnost spolupůsobiti při vyměření tom. Poplatník jest ovšem oprávněn dostaviti se k jednání dle § 4., lit. c), ale není stanoveno, že když nepřijde, jest prekludován. Proto jest nutno, aby důchod komisí přijatý byl poplatníkovi sdělen k vyjádření, nežli příspěvek bude vyměřen.

Regulativ jest tedy formálně závadný (viz § 7., přiči se organisačnímu statutu a zásadám správního řízení).

Náleží proto ministerstvu školství, aby regulativ ten z dozorčí moci v bodech, jež odporují statutu, zrušilo, a tak nezákonné vyměřování příspěvků zastavilo na tu dobu, než bude správný regulativ vydán. Náboženská obec se může proti tomu domáhat nápravy stížností ku správnímu soudu, myslí-li, že byla její autonomie dotčena.

Poplatník sám nemůže stížnost ku nejv. správnímu soudu podati, ježto valné shromáždění, u něhož rekursní pořad končí, není správním úřadem ve smyslu § 2. zák. o nejv. správ. soudě.

Literatúra.

Profesor **Emil Chénon**: Le rôle sociale de l'Eglise. Paris, Bloud & Gay 1922.

V nasledujúcom podávame niektoré myšlienky z knihy parížskeho univ. profesora Émila Chénona.